Orędownik Wrzesiński

Wychodzi trzy razy tygodniowo i to co wtorek, czwartek i sobotę prócz dni świątecznych — Nakładem i drukiem A. Prądzyńskiego we Wrześni Odpowiedzialny za część redakcyjną Andrzej Prądzyński we Wrześni Administracja: ulica Poznańska № 6 — Telefonu № 389

Abonament: na poczcie: miesięcznie —,96 zł, kwartalnie 2,88 zł. wekspedycji: mies. 90 gr, kwart. 2,70 zł - Ogłoszenia: za miejsce 1-łam. 1 milim. w wyż 10 groszy przyjmuje administracja większe dwa dni, mniejsze do godz. 9 dzień przed ukazaniem się numeru - Telef. № 389

№ 130 | Września, sobota, dnia 13-go listopada 1926 | Rok VIII

Młodzi, gotujmy się na święto!

Razem młodzi przyjaciele, młodzi druhowie, gotujmy się na nasz najmilszy dzień, na nasze święto.

Zajrzyjmy do swych wnętrz. Wyrwijmy z dusz, wypleńmy z serc, co ostem i kąkolem.

Osądźmy się, czy łączy nas jakowa złota nić z tym Młodym, a tak Wielkim, co patronuje nam z krainy nadobłocznej? Czy łączy nas z Nim pokrewieństwo ducha? Czy drogie nam na prawej drodze życia stóp Jego świętych ślady?

Pytajmy się, czy znamy Go, tę chlubę młodzieńczego wieku, co jasną duszą Swą już setki lat niejako władzą słońca mocą, na polską młódź, na polską brać swą promieniuje i blaskiem cnót stygmatów ślad na serca młode kładzie. Co czołom młodym jasność daje a w oczach iskier błysk rozpala, dla świętych spraw ogniem zapału bucha i w czyny wcielić każe szczytnych idei splot.

Czy znamy Go, my Jego huf, wielotysięczna rzesza, co zespolił wszystką młódź, od młota, sochy i lemiesza i ma świętego brata, doskonałości wzór tak bliski i daleki.

Bliski — z lechickiej gleby wzrosły — dziecię i syn tej samej ziemi! — Daleki — z nadgwiezdnej ojczyzny nam patronujący — a jednak swój — a jednak nasz — nasz kwiat, co głową nieb za życia już dosięgał — nasz brat — brat wszystkich młodych.

Razem młodzi przyjaciele, młodzi druhowie, gotujmy się na Jego święto!

Unieśmy myśl pod niebios strop, oczyśćmy się z żądz zdrożnych, z chuci, zdobądźmy się na roli lot, zdobądźmy się na walkę z sobą, — sięgnijmy po zwycięstwo! Nie dla nas jad plugawy, nie dla nas złość i podłość, nie dla nas pleśń, zgnilizna!

Niech pozna On w nas wszystkich Swoich braci, nie zmuśmy Go, by zaparł się którego z nas.

On zaprze się niegodnych!

Z obłędnych dróg wracajcie młodzi — wracajcie w próg młodości nieskalanej — abyście też sławę stanowi waszemu wysłużyli.

Gotujmy się na święto!

W on uroczysty dzień zanućmy pieśń i złóżmy hołd świętemu Patronowi. Z zapalnych dusz, z gorących serc niech dźwięczny ton uderzy. Z górnego tonu i z dźwięków mocy niechaj się hymn skojarzy i wzniesie się ze świątyń z nad ołtarzy w jesienne kwiaty strojnych, w odblaskach świec tonących, do nieb przestworzy.

A stamtąd spłynie w odpowiedzi na bój pobudka — słyszalna dla sumienia.

Czy każdy gotów słuchać? — Czy każdy gotów walczyć?

Niechaj na ten głos, — niech na ten zew — rycerny huf z nas wskrześnie, — co gotów iść na boje

Rycerny huf niech kroczy za swym Wodzem, co niewinnością walczy z brudem, — co lilję zamiast miecza dzierży, co księgę Bożą od obronnej tarczy woli.

Rycerny huf na jasny szlak niech za swym Wodzem wstąpi!

Niechaj przeto nikogo z Was, Młodzi, nie zabraknie w dniu jego uroczystym: na nabożeństwach, w pochodzie, na akademji, na przedstawieniu. Wszystko ku większej czci i chwale Waszego Patrona, św. Stanisława Kostki.

Zbiórka do pochodu w niedzielę, 14. bm. o godz. 11.30 w południe na cmentarzu przy kościele.

Początek przedstawienia dla młodzieży o godz. 5 popoł. w sali p. Bartkowiaka. Treść sztuki teatralnej „Dwaj Bracia“ zaczerpnięta z dzieła ks. Hilarego Koszutskiego p. t. „Św. Stanisław Kostka, patron Królestwa Polskiego, i jego wiek.“ Postacie wszystkie historyczne. Sztuka, pisana barwnie daje wierny obraz życia młodych Kostków podczas ich studjów w Wiedniu. Wplatany często humor, piękne kostjumy z owych czasów, śpiewy itd. czynią sztukę zajmującą, ciekawą i pouczającą.

Do Was zaś starszych obywateli: rodziców, wychowawców, opiekunów, pracodawców i wszystkich, którym dobro młodzieży naszej leży na sercu, zwracamy się z serdeczną prośbą, **abyście przybyciem swoim na przedstawienie wieczorne o godz. 8-mej** przyczynili się rewnież do uczczenia św. Stanisława, patrona młodzieży, i zadokumentowali łączność swą z młodzieżą naszą i zrozumienie dla ich szlachetnych dążeń i poczynań. Wstępne niskie, a potrzebne na pokrycie dość wysokich kosztów przeprowadzenia uroczystości. Bilety wcześniej nabyć można w księgarni p. Prądzyńskiego.

Za Stow. Młodzieży Polskiej
X. Ł. Berger, patron.

Otwarcie sesji ciał ustawodawczych.

Warszawa. Dnia 9. bm. o godz. 10,45 przybył do gmachu Sejmu i Senatu sekretarz wicepremjera por. Zaćwilichowski i doręczył obu marszałkom, Trąmpczyńskiemu i Ratajowi, dekrety Prezydenta Rzeczypospolitej o otwarciu ciał ustawodawczych. Równocześnie doręczył także list wicepremj. Bartla, w którym tenże prosi o zaproszenie posłów i senatorów na uroczyste otwarcie sesji, które odbędzie się w sobotę, 13. bm., o godz. 2 popoł. na Zamku.

Przerwanie rokowań handlowych polsko-niem.
Przyczyną postulaty polityczne Niemiec.

Berlin. Rokowania delegacji polskiej z delegacją niemiecką o traktat handlowy i ukończenie wojny celnej, trwającej od przeszło roku, utknęły zupełnie na martwym punkcie. Wprawdzie stwierdzić trzeba, że w sprawach gospodarczych różnice poglądów usunąć mogła pewna doza obustronnej dobrej woli, to jednak postulaty polityczne niemieckie, dotyczące kwestji osiedlania się Niemców w Polsce, likwidacji majątków itp. są tak wygórowane, że o jakimkolwiek uzgodnieniu stanowisk nie może być mowy.

Powstała tedy myśl, że dalsze zabiegi około zawarcia traktatu handlowego należy uważać w tych warunkach za beznadziejne i rokowania przerwać na czas dłuższy.

Jest rzeczą charakterystyczną, że postanawiając zawiesić rokowania na okres nieograniczony, obie delegacje dały wyraz identycznej oceny sytuacji.

Uwalnianie więźniów przed ukończeniem kary.

Na odbytem posiedzeniu komisji prawa karnego przy sejmowej komisji prawniczej, wydano opinję w sprawie projektu przedterminowego zwalniania osób, uwięzionych za przestępstwa pospolite. Powzięta na powyższem posiedzeniu uchwała, pozwala na wypuszczenie z więzienia osób, które odcierpiały już dwie trzecie kary, nie mniej jednak jak sześć miesięcy, oraz skazanych na więzienie bezterminowe, o ile odbyli już karę 15 lat więzienia. Sprawa przedterminowego uwalniania więźniów, będzie traktowana jednolicie we wszystkich dzielnicach państwa, i pozwoli na znaczne odciążenie więzień, w których obecnie na całym obszarze państwa przebywa przeszło 30000 osób.

*** Biblioteka Czytelni Ludowej we Wrześni przy ul. Warszawskiej 11 otwarta co środy i piątki od godziny 7.30 do 9-tej wieczór.**

- Kronika -

Września, dnia 12-go listopada 1926 r.
Kalendarz rzymsko-katolicki:
dzisiaj: Marcina p., jutro: Stanisława Kostki.

*** Ku uwadze podatnikom zalegającym z podatkami. Energiczna akcja egzekucyjna zaległych podatków.** W celu podtrzymania równowagi budżetowej zarządziło Ministerstwo Skarbu energiczne kontynuowanie wzmożonej akcji ściągania zaległych podatków i wyegzekwowanie takowych. Magistrat tut. jako samorządowy organ egzekucyjny jest ustawowo zobowiązany wszelkiemi do dyspozycji stojącymi środkami do wykonania rozporządzenia Min. Skarbu. Na podstawie energicznego zarządzenia Min. Skarbu i władz nadzorczych wydał Magistrat polecenie Kasie Miejskiej jako swemu organowi wykonawczemu ściągnięcie wzgl. wyegzekwowanie zaległych podatków. Aby uniknąć kosztów egzekucyjnych i kar za zwłokę leży w interesie podatników samych jaknajwcześniejsze uregulowanie zaległości podatkowych w Kasie Skarbowej lub w Kasie Miejskiej.

Magistrat wzywa zainteresowanych o jaknajwcześniejsze uregulowanie zaległości gdyż w tych dniach rozpocznie się z pomocą urzędników skarbowych wzmożona akcja przymusowego ściągania.

— **Szemborowo.** Dnia 3-go paźdz. obchodzono w Szemborowie w sposób bardzo uroczysty pamiątkę 700 letniej śmierci św. Ojca Franciszka. W czasie sumy odprawionej z wyst. Najśw. Sakramentu wygłosił X. Proboszcz Konarski do uroczystości tej zastosowane kazanie, zaś na nieszporach nastąpiło uroczyste poświęcenie nowego przez Członków III Zakonu św. Ojca Franciszka sprawionego standaru rz przyjęcie 7 nowych sióstr do III Zakonu. Sztandar przedstawiający z jednej strony św. Franciszka, a z drugiej św. Klarę i odpowiednie napisy, wykonany w pracowni p. K. Kędzierskiej w Poznaniu, stanowić będzie ozdobę kościoła parafjalnego. Kościół i rano i po południu był przepełniony wiernymi z parafji i dalszych stron.

— **Poznań.** (VII. zjazd katolicki.) W sobotę rozpoczęły się w auli uniwersyteckiej obrady VII-go Zjazdu Katolickiego przy udziale około 3000 osób. Obrady zagaił prof. dr. Gantkowski. W otwarciu obrad wzięli udział przedstawiciele wyższego duchowieństwa i episkopatu z ks. prymasem dr. Hlondem na czele, arcybiskupem Teodorowiczem, biskupem Krynickim, Laubitzem, Okoniewskim. Na marszałka zjazdu powołano prof. Dębińskiego, na zastępców p. Otmianowskiego i dr. Rydlewskiego. Pozatem do prezydjum weszli delegaci poszczególnych organizacji społecznych katolickich. Imieniem organizacji katolickich archidiecezji gnieźnieńsko-poznańskiej reprezentujących 70 000 członków, przemówił ks. prałat Prądzyński, składając hołd ks. prymasowi Hlondowi, ślubując iż organizacje te będą stały wiernie przy zasadach chrześcijaństwa i katolicyzmu. Dłuższe przemówienie wygłosił ks. prymas Hlond, wskazując na nurtujące prądy w społeczeństwie polskiem, wzmagające się zwłaszcza w ostatnich latach, prądy ateistyczne, zwalczające zasady chrześcijańskie. Przemówienia powitalne rozpoczął wojewoda Bniński, po nim przemawiali w z. prezydenta miasta dr. Kiedacz, następnie pp. Glęsk, dr. J. Sieciński, Neronowiczowa-Szypilewska, pos. L. Żółtowski, dr. Rydlewski, p. Sobolewski, p. Rzepecka, pos. Puzynianka, pos. Marciniak, p. Starkowa, p. Brezowa i inni. Referat o zasługach ks. kard. Dalbora wy-

25-lecie Sprawy Wrzesińskiej.

Odczyt wygłoszony na Akademji w dniu obchodu 25-cio lecia Sprawy Wrzesińskiej dnia 24. 10. 1926
przez p. insp. szkolnego Stasiewskiego z Wrześni.
(Dokończenie z № № 126, 127, 128 i 129.)

Cóż w tem dziwnego, że wiją się i szamocą z bólu serca matek, gdy oprawcy pastwią się nad ich dziatkami kochanemi i, jak powiedział Sienkiewicz, takiemi właśnie dziatkami.

Lecz serce zatwardziałego wroga pozostało zimne jak lód, zimny także i niezwykle srogi i niesprawiedliwy okazał się trybunał, skazujący w listopadzie 26 osób z tutejszego obywatelstwa za rzekomy bunt i zakłócenie spokoju krajowego na ciężkie kary więzienne od 4 tygodni do 2 i pół roku.

Zdarzenia, jakie miały miejsce na dniu 20. maja przed 25 laty w szkole i na ulicy Kościelnej miały podkład inny, dla oka wprawdzie niewidoczny ale głęboki i dziejowy.

Tu już nie poszczególni ojcowie i poszczególne matki, już nie wyłącznie tylko dzieci wrzesińskie, lecz w ich osobach cały od przeszło stu lat prześladowany naród zakłada uroczysty protest przeciwko niezliczonym gwałtom i bezprawiom, kutym na naszą zagładę.

Głęboko religijna dusza całego narodu, wijąc się w rozpacznym bólu, daje w mieście Wrześni upust swemu najgłębszemu oburzeniu na widok profanacji, jakiej się dopuszczają wrogowie, spychając naukę o Bogu do roli wstrętnego środka germanizacyjnego.

Tutaj na ulicy Wrześni dokumentuje cały naród w swych przedstawicielach swe uczucia patrjotyczne i przed forum całego świata stwierdza, że wbrew kłamliwym twierdzeniom wroga Polska nie zginęła, lecz żyje, rośnie w siłę i domaga się prawa samodzielnego bytu.

I tutaj, gdy jeszcze nieskruszone brzęczały kajdany i widnokrąg zasłaniały złowieszcze chmury, rzuca naród nieubłaganemu wrogowi niezłomne postanowienie w oczy: Choć nas chcesz wytępić, to my pomimo wszystko wytępić się nie damy.

Nie wytępicie z serc i dłoni,
Jak ta ziemia wszerz i długa.
Póki jeden pacierz dzwoni!
Póki jeden chłop u pługa!
Póki jedna polska matka!
Póki jedno polskie dziecię!
Bronić będziem do ostatka. (Kazimierz Laskowski)

Takiem jest właściwie oblicze Sprawy Wrzesińskiej.

O! jakiż to grom szczęścia rozpiera piersi nasze na myśl, że pierwszą pamiątkę ćwierćwieczną Sprawy Wrzesińskiej możemy już obchodzić wolni w Niepodległej Najjaśniejszej Rzeczypospolitej, bo wypełniły się już czasy okrutnej niewoli. I pamięć o tejże sprawie pójdzie w najdalsze wieki tak długo, jak długo istnieć będzie z woli Bożej ukochany nasz naród polski. I będą pokolenia pokoleniom wspominały o ofiarnej Golgocie, jaką czasu niewoli była Września i błogosławię otoczą wdzięczną pamięcią tych, którzy tej Golgoty byli tworzycielami, uczestnikami, ofiarami.

Cześć Wam, Drogie Dzieci wrzesińskiego, a dziś już Szanowne Panie i Szanowni Panowie! za waszą ofiarność, Wasze cierpienie i przywiązanie do wiary naszych ojców.

Cześć Wam, Czcigodne Matki i Czcigodni Ojcowie! Wy nieszczęsne ofiary niesprawiedliwych sądów pruskich.

Cześć Wam, Wielce Szanowni Członkowie ówczesnego Komitetu niesienia pomocy ofiarom Sprawy Wrzesińskiej: Przezacny Księże Prałacie, Wielce Czcigodny Panie Majorze Lutomski, Wielce Czcigodny Dyrektorze Ziółecki. Wielce Czcigodny Panie Nowakowski.

A teraz ze szczególniejszym uczuciem wdzięczności i czci zwracam się do Ciebie, Wielce Czcigodny ks. prob. Laskowski. Byłeś od pierwszej chwili pobytu swego we Wrześni jak najczulszym opiekunem deprawowanej przez szkołę duszy młodzieży. Swiadczą to obszerne berychty szpiegów, śledzących argusowem okiem wszystkie Twe słowa i czyny. Tyżeś, Przezacny Księże, był tym krzepicielem ducha narodowego, który buchnął z serc młodzieży jasnością błyskawicy a rozległością grzmotu przeszedł Polskę całą jak długa i szeroka. Cześć Ci zato, Wielce Czcigodny Księże Proboszczu!

głosił sekretarz generalny ligi katolickiej ks. prałat Prądzyński. Następny referat p. t. „Narody katolickie a kryzys kultury europejskiej“ wygłosił owacyjnie przyjmowany p. Roman Dmowski.

W drugim dniu Zjazdu, tj. w ub. niedzielę, przed plenarnem zebraniem, odbyło się w kościele Farnym pontyfikalne nabożeństwo, odprawione przez J. E. ks. prymasa Hlonda w asyście licznego duchowieństwa. Podniosłe kazanie wygłosił ks. arcybiskup Teodorowicz na temat — Chrystus — Królem.

Popołudniu w przepełnionej auli odbyło się zebranie plenarne. Prof. Gantkowski uczcił dłuższem przemówieniem arcybiskupa Teodorowicza, który w niedługim czasie obchodzić będzie 25-lecie swego biskupstwa. Ks. arcybiskup Teodorowicz, wzruszony do łez przemówieniem, w szczerych a serdecznych słowach dziękował za urządzoną mu owację podnosząc, że jego jubileusz zbiega się z objęciem przez ks. prymasa Hlonda stolicy prymasów Polski i objęciem „hetmaństwa działaczy katolickich“.

Następnie została odczytana depesza z błogosławieństwem, jaka nadeszła od J. Świątobl. Papieża Piusa XI. następnie od ks. kardynała Kakowskiego, arcybiskup. Twardowskiego, Jabłrzykowskiego, ks. biskupów z całej Polski, wychodźców z departamentu Loire'y, szeregu organizacji i wybitnych osobistości.

Referat p. t.: „Asyż w nowożytnem społeczeństwie“ wygłosił radca dr. Kolszewski.

Po przyjęciu do wiadomości, iż następny Zjazd odbędzie się w Inowrocławiu, uformował się wielki pochód, który wyruszył do Kolegjaty Farnej, gdzie zostało odśpiewane uroczyste „Te Deum“.

* **Nie puszczać w obieg pożółkłych srebrnych monet!** Wszystkie urzędy państwowe otrzymały polecenie aby nie puszczać w obieg monet srebrnych pożółkłych, ale aby je wnosiły do kas skarbowych.

* **Zmiana podatku dochodowego.** Komisja skarbowa do reformy podatków zajmowała się sprawą podatku dochodowego, przyczem ustanowiono zniżyć minimum w ten sposób, by jaknajszersze masy brały udział w płaceniu tego podatku. Komisja zajmowała się również sprawą podatku gruntowego.

— **Poznań.** Pani gen. Sosnkowska zgubiła torobkę zawierającą 500 zł. Zgubę znalazł pewien chłopiec i oddał ją na policji. Po zgubę zgłosiła się p. S., a uczciwy chłopiec otrzymał zasłużoną nagrodę w wysokości 10 proc. znalezionej sumy.

* **Paszporty zagraniczne dla dzieci.** Min. Spraw Wewn. zarządziło, aby paszporty zagraniczne dla dzieci do lat 14. podróżujących w towarzystwie rodziców były wydawane bezpłatnie, jedynie za zwrotem kosztów książeczki i opłat stemplowych.

** **Gotów!** W sobotę, dnia 13. bm. od godziny 5-tej do 6,30 wspólna spowiedź.

W niedzielę, dnia 14. bm. o godz. 7,15 zbierą się druhowie przed kościołem. O godz. 11,45 odbędzie się wielki pochód manifestacyjny ku czci św. Stanisława Kostki, zbiórka wszystkich druhów o g. 11,30 pod sztandarem na cmentarzu.

W sobotę o godz. 7,30 wieczorem odbędzie się zebranie. O liczny udział prosi Zarząd.

** **Zebranie Tow. Przemysłowców we Wrześni** odbędzie się w poniedziałek, dnia 15 listopada o godz. 8 wiecz. w lokalu p. Trąpczyńskiego. Na porządku obrad ważne sprawy. O liczny udział prosi Zarząd.

✝

Po długich cierpieniach, opatrzona św. Sakramentami, skończyła dziś żywot doczesny ś. p.

Cecylja Bulczyńska

wierna przyjaciółka naszego domu i całej naszej rodziny.

Zmarła spełniała powierzone jej obowiązki z niezmierną gorliwością i sumiennością.

Zachowamy jej na zawsze w dzięczną pamięć.

Stanisławostwo Thielowie

Doruchów.

Pogrzeb odbędzie się we Wrześni w niedzielę o godz. 4 z dworca.

✝

Po długich i ciężkich cierpieniach zasnął w Bogu, opatrzony kilkakrotnie Sakramentami św., w nocy ze środy na czwartek, nasz najdroższy i nigdy niezapomniany mąż, ojciec, brat i szwagier ś. p.

Stanisław Łukaszewski

em. rektor szkoły powszechnej w Strzałkowie

przeżywszy lat 63.

W głębokim smutku pogrążeni

Żona z dziećmi i rodzina.

Eksportacja zwłok wraz z pogrzebem odbędzie się w niedzielę, dnia 14. bm. po poł. o g. 4. Osobne zawiadomienia wysyłane nie będą.

Strzałkowo, dnia 11 listopada 1926 r.

Za nadesłane nam życzenia w dniu ślubu naszego składamy wszystkim nasze szczere **podziękowanie.**

Mieczysław i Felicja z Ziętków **Szperlińscy.**

Niniejszem

unieważniam

skradzione mi dnia **27. 10. 26 papiery wojskowe** w drodze z Warszawy do Wrześni.

Kazimierz Tomczak - Września.

Uczciwa

dziewczyna

z gotowaniem, kochająca dzieci, **może się zaraz zgłosić.**

Zgodzińska, Warszawska 16 I.

Unieważnia się

zagubioną **książeczkę wojskową** na nazwisko

Marcin Pawlak,

Ostrowo szlach.

Obwieszczenie!

Właścicielom względnie dzierżawcom (użytkownikom) realności zwraca się uwagę, aby w własnym interesie zabezpieczyli instalacje wodociągowe a szczególnie wodomierze przed ewtl. zamarznięciem w nadchodzącym sezonie zimowym.

Wszelkie wskutek wadliwego zabezpieczenia powstałe szkody ponoszą w takich wypadkach wyłącznie właściciele wzgl. dzierżawcy (użytkownicy) realności.

Szczególny nacisk kładzie się na szczelne zabezpieczenie drzwi i okien oraz wszelkich otworów przed zmianami atmosferycznemi.

Września, dnia 3 listopada 1926 r.

L. dz. IV. 769/26. **Magistrat:** Sołtysiak, burmistrz.

Baczność!

Celem wyższej waloryzacji **należy podać do 15 grudnia 1926 depozyta** bankowe **i przedłożyć książeczki** oszczędn. u pp. Jana Lewandowskiego, Jana Szcześniaka i Józefa Wilkusa. **Komitet.**

Kto się nie zgłosi będzie pominięty. Sprawa bardzo ważna.

Wydzierżawienie polowania.

Obszar dworski Góry, powiat wrzesiński, wydzierżawi teren łowiecki Góry **na 6 lat** i to od 1 grudnia 1926 do 1 grudnia 1932, najwięcej dającemu. Termin wydzierżawienia odbędzie się **w środę, 1 grudnia 1926 o godz. 3 po poł.** w urzędzie soł. w Górach, gdzie są warunki do przejrzenia. **Gościniak,** przew.

Dodatek do „Orędownika Wrzesińskiego“

№ 130. | Września, dnia 13-go listopada 1926 r. | Rok VIII

Nie w porę

Poseł na Sejm p. prof. Roman Rybarski, ogłosił w „Gazecie Warsz. Porannej“ artykuł na bardzo aktualny od dłuższego czasu w Polsce i coraz goręcej dyskutowany temat o racjonalności ewentualnej zmiany ustroju republikańskiego w naszem państwie na ustrój monarchistyczny.

Poseł Rybarski nie przesądza a limine zasadniczej kwestji „monarchja czy republika“ na niekorzyść monarchji, lecz ogranicza się do analizy pytania czy w **obecnej** międzynarodowej, a szczególnie środkowo-europejskiej konstelacji politycznej zaprowadzenie monarchji w Polsce przyniosłoby nam korzyść czy też nie. Z artykułu tego wyjmujemy ustępy, które nam się wydają najistotniejszemi.

A więc pisze m. inn. p. prof. Rybarski:

„Niedawno jeszcze agitację na rzecz monarchji w Polsce uważali za zdradę stanu ci, którzy zasiadają dzisiaj w rządzie, razem z monarchistami. Nie dziwimy się prasie brukowej, która niedawno jeszcze starała się w trywjalny sposób ośmieszyć króla i królewskość, a dzisiaj steruje ku monarchji — bo zresztą niczemu w Polsce dziwić się nie można. **Wprowadzenie monarchji u nas** jest problemem bardzo poważnym, związanym z całością naszych zagadnień prawo-państwowych i politycznych, **problemem, który może być rozstrzygniętym we właściwym czasie.** Ale tak, jak ta sprawa została postawiona w związku z Nieświeżem, to z tego niema pożytku ani dla samej idei, ani, co ważniejsza, dla Polski.

Na zagadnienie monarchji trzeba patrzeć nietylko z punktu widzenia wewnętrznego, lecz także i **z uwagi na międzynarodowe położenie Polski.** Trzeba zawsze zastanawiać się nad chwilą w której wysuwa się jakieś zagadnienie, nad tem, jakie ono echo wywoła, **jakie siły poruszy.** Zupełnie co innego jest zresztą gdy **stronnictwa** prowadzą agitację za wprowadzeniem monarchji w Polsce, a zupełnie inaczej jest, gdy ta cała akcja nabiera niejako **półurzędowego,** czy też wprost urzędowego **charakteru.** Choćby ona była połączona z tajemniczością i niedomówieniami, to sprawy nie poprawia, a raczej ją pogarsza.

I jest rzeczą niewątpliwą, że całą sprawę zaaranżowano w sposób, który może przynieść wiele szkód Polsce. Mówi się naprzykład wiele o pozyskaniu obcego kapitału dla Polski; otóż jest niewątpliwem, że **ostatnie wydarzenia wpłynęły ujemnie,** o ile chodzi o osiągnięcie tego celu. Głównem źródłem kapitału są Stany Zjednoczone. Amerykanie **lubią u siebie przyjmować** członków domów panujących, lubią wchodzić w koligacje z utytułowanemi rodami. Ale niestety, bankierzy amerykańscy **nie zajmują się finansowaniem** monarchji w Europie. Stany Zjednoczone patrzą na nas jak na kraj, niedostatecznie skonsolidowany, na kraj, który **za mało myśli o polityce gospodarczej,** a ulega w polityce romantyzmowi. Wyobrażają sobie wszelkie zapowiedzi wprowadzenia monarchji w Polsce jako początek nowego przewrotu, ostrzejszych walk wewnętrznych. Z tem trzeba się liczyć. Coprawda pewna część prasy uroczystości nieświeskie połączyła z pogłoskami o jakichś wielkich kombinacjach pożyczkowych, ale te fantazje nie usuną tego faktu, że bankierzy zagraniczni nie entuzjazmują się myślą o monarchji w Polsce.

Jak na te rzeczy patrzy Francja? Obecnie Niemcy prowadzą bardzo systematyczną i zaciekłą akcję w celu rozerwania sojuszu francusko-polskiego. Pracują nad tem, by Francja wbrew temu sojuszowi przestała gwarantować wschodnie granice Polski. Jedynym ze sposobów tej akcji jest przedstawianie Polski jako kraju nieskonsolidowanego, kraju nieograniczonych niespodzianek i możliwości.

Wypowiada się z tej okazji bardzo niepochlebne wnioski o Polsce, obniża się powaga Polski — kto czyta dzienniki francuskie, łatwo się o tem może przekonać. Niewątpliwie wolelibyśmy, by zagranica swój stosunek do nas układała nie według wewnętrznych przeobrażeń. Ale niemniej jednak Fancja liczy się z tem, jak wprowadzenie monarchji w Polsce w tej chwili odbijałoby się w Niemczech i na Węgrzech co musi budzić obawy o równowagę europejską, a szczególnie o stałość stosunków w środkowej i wschodniej Europie.

Obawom tym daje także wyraz **oficjalny organ czesko-słowacki „Czecho-słowacka Republika“.** Pisze on (wedle streszczenia „Pata“): „Polska postawiła nas przed wypadkami, których nie może wyjaśnić żadne rozumowanie logiczne“... Wyraża jednak przekonanie że „w Polsce dobrze wiedzą, iż w dzisiejszych warunkach kwestja formy rządu tego czy innego państwa środkowo-europejskiego nie jest wyłącznie wewnętrzną sprawą tego państwa“.

Możnaby się oburzyć na to, że Czesi zbyt żywo interesują się tem, co się w Polsce dzieje. Ale musimy się liczyć z tem, jaki odgłos zagranicą znajdują sprawy, które chcemy nawet uważać ze wewnętrzne, jak zmiana formy rządu w Polsce.

Czy jednak nie przejmujemy się zbytnio tem, co o nas powie zagranica? pyta w końcu autor artykułu. Przecież w Niemczech prowadzi się jawnie agitację monarchistyczną, Wilhelm II ma zamiar powrócić do Niemiec, a Prezydentem Rzeszy jest Hindenburg! To prawda, ale Hindenburg chodzi w cylindrze, zapewnia o swojej wierności dla republiki. Podobnie rząd niemiecki prezentuje się zawsze jako rząd pacyfistyczny wierny demokracji i republice, zapatrzony w Ligę Narodów. Gdy przejdzie czas, to i Stresemann wywiesi inną chorągiewkę. Narazie jednak Niemcy pracują nad swojem **wzmocnieniem gospodarczem,** starają się utrwalić swoje wpływy w polityce międzynarodowej i dla tego też nie wywieszają na zewnątrz sztandarów, na które jeszcze czas nie przeszedł.

Można dojść do przekonania, że Niemcy przygotowują przewrót monarchji — gromadzą siły. U nas wielu ludzi jest zdania, że taka zmiana formy rządu odrazu stanie się źródłem siły państwowej. Tymczasem, by na coś takiego się zdobyć, trzeba mieć już siłę: gospodarczą, finansową, jak również bardzo mocne stanowisko międzynarodowe. Gdy się takim nieprzygotowanym pomysłem chce świat zadziwić, to wywołuje się wrażenie słonia wpuszczonego do składu porcelany. Z temi wszystkiemi względami liczyć się powinni także i ci zwolennicy monarchji, dla których ustrój monarchistyczny nie jest niewzruszalnym artykułem wiary lub celem samym w sobie lecz tylko narzędziem, służącem do wzmożenia potęgi Polski“.

Brzmienie hymnu narodowego

Ministerstwo Wyznań Religilnych i Oświecenia Publicznego w specjalnym okólniku do Kuratorjów Okręgów Szkolnych podało tekst literacki i muzyczny pieśni „Jeszcze Polska nie zginęła, opracowany przez specjalną komisję tego Ministerstwa.

Z dniem 15 października stał się on jedynym obowiązującym wszystkie szkoły.

Należy go wykonać jednogłosowo, dopóki nie zostanie opublikowana właściwa i znów ogólnie obowiązująca harmonizacja chóralna.

Oto tekst obowiązujący:

Jeszcze Polska nie zginęła,
Kiedy my żyjemy,
Co nam obca przemoc wzięła,
Szablą odbierzemy.
Marsz, marsz Dąbrowski itd.

Przejdziem Wisłę, przejdziem Wartę.
Będziem Polakami.
Dał nam przykład Bonaparte,
Jak zwyciężyć mamy.

Jak Czarniecki do Poznania
Po szwedzkim zaborze
Dla ojczyzny ratowania
Wrócim się przez morze.

Już tam ojciec do swej Basi
Mówi zapłakany:
Słuchaj jeno pono nasi!
Biją w tarabany!

---

128 posłów włoskich pozbawiono mandatów.

Rzym, 10. 11. Jak donoszą pisma, liczba posłów, których pozbawiono mandatów, wynosi 128. Należą oni do następujących stronnictw: komunistycznego, socjalistycznego, republikańskiego, popolari i demokratów. Partje te tworzą t. zw. awentyńską opozycję.

Lokale stronnictw opozycyjnych zamieniają faszyści na mieszkania.

Rzym, 10. 11. W wykonaniu postanowień nowej ustawy o bezpieczeństwie publicznem dokonano w nocy dzisiejszej zajęcia siedzib stronnictw i stowarzyszeń antyfaszystowskich, które na mocy tej ustawy zostały rozwiązane. Przeprowadzona w paru miejscach rewizja wydała pozytywne rezultaty. Lokale wspomnianych stronnictw i stowarzyszeń oddane zostaną dla celów mieszkalnych.

Przywrócenie szlachectwa w Niemczech?

Niemiecka prasa donosi, że art. 109 konstytucji wejmarskiej, traktujący o odznaczeniach i tytułach, ma być niebawem poddany rewizji Rząd niemiecki nosi się z zamiarem przedłożenia projektu ustawy, której mocą zastałyby wprowadzone tytuły i ordery według praktyk dawnych Niemiec cesarskich.

Nowe stronnictwa ks. Radziwiłła i hr. Skrzyńskiego

Agencja Wschodnia komunikuje: W dniach najbliższych odbędzie się zebranie organizacyjne warszawskiego odłamu Stronnistwa Prawicy Narodowej grupującego się — jak wiadomo — w Krakowie. Prezesem stronnictwa jest ks. Janusz Radziwiłł w którego salonach odbędzie się posiedzenie przy udziale wiceprezesa b. ministra Targowskiego i p. Bobrzyńskiego. Należy zaznaczyć że wśród członków grupy jest również b. premjer Al. hr. Skrzyński.

— **Poznań.** (Żona oblała męża wrzącą wodą.) Dnia 10. bm. przywieziono do szpitala miejskiego ślusarza Władysława Koczorowskiego, zamieszkałego przy Wolnicy 7, którego własna żona w czasie kłótni oblała wrzącą wodą. K. ma szereg ran od poparzenia na głowie, twarzy i rękach.

Sprawy gospodarcze

Poznański targ na bydło

Poznań, dnia 10. XI. 1926 r.

Płacono za 100 kg. żywej wagi za:

I. Bydło:

Woły: A.	
a) pełnomięsiste, wytucz. woły najwyższej wartości rzeźnej niezaprzęgane	—
b) pełnomięsiste, wytucz. woły od lat 4 do 7	—
c) młode mięsiste, nie wytucz. i starsze wytuczone	—
d) miernie odżyw. młode, dobrze odżywione starsze	—
Stadniki: B.	
a) pełnomięsiste, wyrosłe, najwyższej wart. rzeźnej	—
b) pełnomięsiste młodsze	118—120
c) miernie odżyw. młodsze, dobrze odżyw. starsze	96 —100
Jałówki i krowy: C.	
a) pełnomięsiste, wytucz. jałówki najw. wart. rzeźnej	—156
b) pełnomięsiste, wytuczone krowy, najw. wartości rzeźnej do lat 7	—130
c) starsze wytuczone krowy, mniej dobre młodsze krowy i jałówki	—116
d) miernie odżywione jałówki i krowy	—96
e) licho odżywione krowy i jałówki	70—80

II. Cielęta:

a) najprzedniejszego opasu (Doppellendary)	—
b) najprzedniejsze cielęta tuczne	176—180
c) średnio tuczone cielęta i najprzedniejsze ssaki	160—165
d) mniej tuczone cielęta i dobre ssaki	146—150
e) liche ssaki	130—140

III. Owce:

Opasy chlewne: D.	
a) jagnięta tuczne i młodsze skopy	—120
b) starsze tuczne i dobrze odżywione jagnięta i owce	106—110
c) miernie odżywione skopy i owce	86—90

IV. Świnie:

a) tuczone ponad 150 kg. żywej wagi	—
b) pełnomięsiste od 120 do 150 kg. żywej wagi	230—
c) pełnomięsiste od 100 do 120 kg. żywej wagi	226—228
d) pełnomięsiste od 80 do 100 kg. żywej wagi	200—206
e) mięsiste świnie ponad 80 kg.	180—220
f) maciory i późne kastrat.	—

Przebieg targu spokojny.

Giełda zbożowa w Poznaniu

Poznań, dnia 10. XI. 1926 r.

Warunki: handel hurtowy, franko stacja załadowania, ładunk. wagon., dostawa zaraz, za 100 kg.

Żyto	38.50—39.50	Groch polny	60,00—65,00
Pszenica	48.80—51.00	„ victoria	85.00—95.00
Jęczmień zimowy	28.00—31.00	Seradela	
„ stary	—	Łubin niebieski	
„ (wybor.)	—	„ żółty	
Owies	31.50—38,00	Wytłoki buraczane suszone	—
Mąka żytnia 65% wł. worka	57.75—	Ziemniaki fabrycz.	—6.60
Mąka żytnia 70% wł. worka	56.00—	Koniczyna żółta	—
		„ czerwona	—
Mąka pszenna 65%	72.00—75.00	„ biała	—
wł. worka	—	„ szwedzka	—
Otręby żytnie	—27,50	Słoma żyt. luźna	1,75—2,00
„ pszenne	—27,50	„ „ prasow.	2,70—2,95
Płatki ziemniacz.	—	Siano luźne	8,00—9,00
Usposobienie niejednolite.		„ prasow.	10,00—11,00

Warszawska Giełda Pieniężna

z dnia 11. XI. 1926 r.

Waluty: Gotówka:	tr.	sprzedaż	kupno
Dolary Stan. Zjedn. Ameryki Półn.	8.97	9.01	8.98
Dewizy: Belgja	25.42	25.49	25.36
Holandja	00.00	00.00	00.00
Londyn	43.69	43.80	43.58
Nowy York	9.00	9.01	8.97
Paryż	28.93	28.90	27.13
Praga	26.72	26.78	26.66
Szwajcarja	174.15	174.58	173.00
Wiedeń	127.25	127.57	126.93
Włochy	39.41	39.51	39.38

Poznańska giełda pieniężna

Ceduła Urzędowa z dnia 11. 11. 1926 r

Papiery procentowe: Kurs w złotych (za 1000 mk. nom.)

8% Pożyczka konwersyjna	92,50—92,75
5% Pożyczka konwersyjna	46,75—46,50
10% pożyczka kolejowa	87,00—
6% pożyczka dolarowa	74.50—75,00
Akcje Banku Polskiego	82,00
3½—4% Pozn. listy zastawne (przedwojenne) (za 1000 mk. nom.)	55,00
8% dolarowe listy Pozn. Ziem. Kred. (za 1 dolar)	7,00